

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

29. dubna 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Zemědělství – Společná zemědělská politika (SZP) – Režimy přímých podpor – Hektar, na který lze poskytnout podporu – Rybochovné zařízení – Katastrální určení – Skutečné užívání pro zemědělské účely – Užívání v souladu se zápisy v katastru nemovitostí“

Ve spojených věcech C-294/19 a C-304/19,

jejichž předmětem jsou dvě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutím Curtea de Apel Constanța (Odvolací soud v Konstanci, Rumunsko) ze dne 27. března 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 10. dubna 2019, a rozhodnutím Curtea de Apel Constanța (Odvolací soud v Konstanci, Rumunsko) ze dne 29. března 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 12. dubna 2019, v řízeních

Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Tulcea

proti

SC Piscicola Tulcea SA (C-294/19),

a

Ira Invest SRL

proti

Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Tulcea (C-304/19),

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení L. Bay Larsen (zpravodaj), předseda senátu, C. Toader a M. Safjan, soudci,

generální advokát: P. Pikamäe,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za SC Piscicola Tulcea SA D. Damgalinem, avocată,

* Jednací jazyk: rumunština.

- za rumunskou vládu původně E. Gane, O.-C. Ichim, S.-A. Purzou a C.-R. Canțărem, poté E. Gane, O.-C. Ichim a S. A. Purzou, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi A. Saukou a G.-D. Balanem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu článku 2 a čl. 34 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 ze dne 19. ledna 2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a zrušuje nařízení (ES) č. 1782/2003 (Úř. věst. 2009, L 30, s. 16), článku 2 nařízení Komise (ES) č. 1120/2009 ze dne 29. října 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k režimu jednotné platby podle hlavy III nařízení č. 73/2009 (Úř. věst. 2009, L 316, s. 1), jakož i čl. 4 odst. 1 písm. a) až c), e) a f), článku 10, čl. 21 odst. 1 a čl. 32 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení č. 73/2009 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 608, a oprava Úř. věst. 2016, L 130, s. 6).
- 2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporu mezi Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Tulcea (Zemědělská platební a intervenční agentura – Krajské středisko Tulcea, Rumunsko) (dále jen „APIA“) a společností SC Piscicola Tulcea SA na jedné straně a sporu mezi společností Ira Invest SRL a APIA na straně druhé ve věci jednotných plateb na plochu za užívání ploch, které jsou v katastru nemovitostí zapsány jako plochy určené k rybářskému využití, jako orné půdy.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení č. 73/2009

- 3 Nařízení č. 73/2009 bylo zrušeno nařízením č. 1307/2013.
- 4 Bod 3 odůvodnění nařízení č. 73/2009 uváděl:

„Nařízení [Rady] (ES) č. 1782/2003 [ze dne 29. září 2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001 (Úř. věst. 2003, L 270, s. 1, a oprava Úř. věst. 2008, L 238, s. 34),] stanovilo zásadu, že zemědělci, kteří nesplňují některé požadavky v oblasti veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin, životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat, podléhají snížení přímé podpory nebo jsou z ní vyloučeni. Tento systém ‚podmíněnosti‘ tvoří nedílnou součást podpory Společenství v rámci přímých plateb, a měl by proto být zachován. Ze zkušeností však

vyplývá, že řada požadavků z oblasti působnosti podmíněnosti není dostatečně relevantní pro zemědělskou činnost či zemědělskou půdu nebo se týká spíše vnitrostátních orgánů než zemědělců. Proto je třeba upravit oblast působnosti podmíněnosti.“

5 Článek 2 nařízení č. 73/2009 uváděl:

„Pro účely tohoto nařízení se:

[...]

c) „zemědělskou činností“ rozumí produkce, chov zvířat nebo pěstování zemědělských produktů, včetně sklizně, dojení, plemenářské činnosti a chovu zvířat pro zemědělské účely nebo udržování půdy v dobrém zemědělském a environmentálním stavu podle článku 6;

[...]

h) „zemědělskou plochou“ rozumí jakákoli plocha orné půdy, stálých pastvin nebo trvalých kultur.“

6 Článek 34 tohoto nařízení stanovil:

„1. Podpora v rámci režimu jednotné platby se poskytne zemědělcům po aktivaci platebních nároků na hektar, na který lze poskytnout podporu. Aktivované platební nároky opravňují k vyplacení stanovených částek.

2. Pro účely této hlavy se „hektarem, na který lze poskytnout podporu“ rozumí:

a) jakákoli zemědělská plocha zemědělského podniku, jakož i jakákoli plocha osázená rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích (kód KN ex 0602 90 41), která je využívána k zemědělské činnosti, nebo pokud je plocha využívána rovněž k nezemědělské činnosti, která je převážně využívána k zemědělské činnosti [...]

[...]“

Nařízení č. 1120/2009

7 Článek 2 nařízení č. 1120/2009, které bylo zrušeno nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 639/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení č. 1307/2013 a kterým se mění příloha X uvedeného nařízení (Úř. věst. 2014, L 181, s. 1), zněl:

„Pro účely hlavy III nařízení [...] č. 73/2009 a pro účely tohoto nařízení se

a) „ornou půdou“ rozumí půda obdělávaná za účelem produkce plodin nebo udržovaná v dobrém zemědělském a environmentálním stavu v souladu s článkem 6 nařízení [...] č. 73/2009 bez ohledu na to, zda se nachází pod skleníky nebo pevným či mobilním krytem;

[...]“

Nařízení (ES) č. 1122/2009

8 Článek 80 nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 ze dne 30. listopadu 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 73/2009, pokud jde o podmíněnost, modulaci a integrovaný administrativní a kontrolní systém v rámci režimů přímých podpor pro zemědělce stanovených v uvedeném nařízení, a k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o podmíněnost v rámci režimu přímé podpory pro

odvětví vína (Úř. věst. 2009, L 316, s. 65), které bylo zrušeno nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém a o podmínky pro zamítnutí nebo odnětí plateb a správní sankce uplatňované na přímé platby, podporu na rozvoj venkova a podmíněnost (Úř. věst. 2014, L 181, s. 48), uváděl:

„1. V případě neoprávněně provedené platby je zemědělec povinen vrátit příslušnou částku včetně úroků vypočtených v souladu s odstavcem 2.

[...]

3. Povinnost vrátit částku uvedená v odstavci 1 se neuplatní, pokud byla platba provedena omylem příslušného orgánu nebo jiného orgánu a pokud zemědělec nemohl chybu přiměřeným způsobem objevit.

Pokud se však chyba týká skutečností rozhodných pro výpočet dotyčné platby, použije se první pododstavec pouze v případě, že rozhodnutí o vrácení nebylo sděleno do 12 měsíců od provedení platby.“

Nařízení (EU) č. 1306/2013

- 9 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 549), v bodech 53 a 54 odůvodnění uvádí, že v rámci systému podmíněnosti, který by měl být zachován, mají členské státy uložit sankce ve formě částečného nebo úplného snížení podpory obdržené v rámci společné zemědělské politiky (SZP) nebo ve formě vyloučení z této podpory.

Nařízení č. 1307/2013

- 10 Bod 4 odůvodnění nařízení č. 1307/2013 uvádí:

„Je třeba jasně uvést, že nařízení [č. 1306/2013] a ustanovení přijatá na jeho základě se mají použít na opatření stanovená v tomto nařízení. V zájmu souladu s jinými právními nástroji týkajícími se SZP jsou některá pravidla, která byla dosud stanovena v nařízení [...] č. 73/2009, nyní stanovena v nařízení [...] č. 1306/2013; a to zejména pravidla zaručující dodržování povinností stanovených v ustanoveních o přímých platbách, včetně kontrol a používání správních opatření a správních sankcí v případě jejich nedodržování, pravidla týkající se podmíněnosti, jako jsou např. povinné požadavky na řízení, dobrý zemědělský a environmentální stav, sledování a hodnocení příslušných opatření a pravidla týkající se vyplácení záloh a zpětného získávání neoprávněně vyplacených částek.“

- 11 Článek 4 odst. 1 nařízení č. 1307/2013 uvádí:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

- b) „zemědělským podnikem“ soubor všech produkčních jednotek využívaných k zemědělské činnosti a spravovaných zemědělcem, které se nacházejí na území stejného členského státu;
- c) „zemědělskou činností“:
- i) produkce, chov zvířat nebo pěstování zemědělských plodin včetně sklizně, dojení, plemenářské činnosti a chovu zvířat pro zemědělské účely, nebo

- ii) udržování zemědělských ploch ve stavu vhodném pro pastvu nebo pěstování plodin bez přípravy, která jde nad rámec běžných způsobů zemědělské praxe a použití strojů, na základě kritérií stanovených členskými státy na základě rámce stanoveného Komisí, nebo
 - iii) provádění minimální činnosti vymezené členskými státy, která je prováděna na zemědělských plochách přirozeně ponechávaných ve stavu vhodném pro pastvu nebo pěstování plodin;
- d) „zemědělskými produkty“ produkty, s výjimkou produktů rybolovu, uvedené v příloze I Smluv a rovněž bavlna;
- e) „zemědělskou plochou“ jakákoli plocha orné půdy, trvalých travních porostů a stálých pastvin nebo trvalých kultur;
- f) „ornou půdou“ půda obdělávaná za účelem produkce plodin nebo plochy, které jsou k dispozici pro rostlinnou výrobu, ale jsou ponechány ladem, včetně ploch, které byly vyčleněny v souladu s články 22, 23 a 24 nařízení [Rady] (ES) č. 1257/1999 [ze dne 17. května 1999 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF) a o změně a zrušení některých nařízení (Úř. věst. 1999, L 160, s. 80)], s článkem 39 nařízení [Rady] (ES) č. 1698/2005 [ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) (Úř. věst. 2005, L 277, s. 1)], a článkem 28 nařízení [Evropského parlamentu a Rady] (EU) č. 1305/2013 [ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení č. 1698/2005 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 487)], bez ohledu na to, zda se tato půda nachází ve sklenících nebo pod pevným či mobilním krytem, či nikoli“.

12 Článek 10 nařízení č. 1307/2013 stanoví:

„1. Členské státy rozhodnou, že v jednom [rozhodnou, v kterém] z těchto případů neposkytnou zemědělci přímé platby:

- a) pokud je celková částka přímých plateb, o kterou bylo zažádáno nebo která má být poskytnuta před uplatněním článku 63 nařízení [...] č. 1306/2013 v daném kalendářním roce, nižší než 100 EUR;
- b) pokud je plocha zemědělského podniku, na kterou lze poskytnout podporu, u níž bylo zažádáno o přímé platby nebo u níž mají být přímé platby poskytnuty před uplatněním článku 63 nařízení [...] č. 1306/2013, menší než jeden hektar.

2. Členské státy mohou v rámci limitů stanovených v příloze IV upravit prahové hodnoty uvedené v odst. 1 písm. a) a b), aby zohlednily strukturu své zemědělské ekonomiky.

3. Pokud se členský stát rozhodl uplatnit prahovou hodnotu týkající se plochy podle odst. 1 písm. b), použije nicméně písmeno a) uvedeného odstavce na ty zemědělce, kterým je vyplácena podpora vázaná na produkci v živočišné výrobě uvedená v hlavě IV a kteří mají méně hektarů, než je prahová hodnota týkající se plochy.

4. Příslušné členské státy mohou rozhodnout, že odstavec 1 nepoužijí v nejvzdálenějších regionech a na menších ostrovech v Egejském moři.

5. V Bulharsku a Rumunsku se částka, o kterou bylo zažádáno nebo která má být poskytnuta podle odst. 1 písm. a) pro rok 2015, vypočte na základě příslušné částky stanovené v bodě A přílohy V.

V Chorvatsku se částka, o kterou bylo zažádáno nebo která má být poskytnuta podle odst. 1 písm. a) pro roky 2015–2021, vypočte na základě částky stanovené v bodě A přílohy VI.“

13 Článek 21 odst. 1 nařízení č. 1307/2013 stanoví:

„1. Podpora v rámci režimu základní platby se poskytne zemědělcům:

- a) kteří získají platební nároky podle tohoto nařízení na základě přiznání podle čl. 20 odst. 4, prostřednictvím prvního přiznání podle článku 24 nebo článku 39, prostřednictvím přiznání z vnitrostátní rezervy nebo regionální rezervy podle článku 30 nebo prostřednictvím převodu podle článku 34; nebo
- b) kteří splňují ustanovení článku 9 a jsou držiteli vlastních nebo pronajatých platebních nároků v členském státě, jenž se v souladu s odstavcem 3 rozhodl ponechat si stávající platební nároky.“

14 Článek 32 daného nařízení uvádí:

„1. Podpora v režimu základní platby se poskytuje zemědělcům po aktivaci platebních nároků na způsobilé hektary prostřednictvím ohlášení [...] v členském státě, kde byla přiznána. [...]

2. Pro účely této hlavy se ‚způsobilým hektarem‘ rozumí:

- a) jakákoli zemědělská plocha zemědělského podniku, včetně ploch, které ke dni 30. června 2003 nebyly v dobrém zemědělském stavu v členských státech, které přistoupily k Unii dne 1. května 2004 a které se při přistoupení rozhodly používat režim jednotné platby na plochu, která je využívána k zemědělské činnosti, nebo pokud je plocha rovněž využívána k nezemědělské činnosti, která je převážně využívána k zemědělské činnosti; nebo

[...]

3. Pro účely odst. 2 písm. a):

- a) pokud je zemědělská plocha zemědělského podniku využívána také k nezemědělské činnosti, považuje se tato plocha za plochu využívanou převážně k zemědělské činnosti, pakliže lze uvedenou zemědělskou činnost vykonávat bez podstatného omezení intenzitou, povahou, trváním a harmonogramem nezemědělské činnosti;

[...]“

15 Podle čl. 74 druhého pododstavce nařízení č. 1307/2013 se toto nařízení použije ode dne 1. ledna 2015.

Rumunské právo

Zákon č. 18/1991

16 Článek 2 Legea nr. 18/1991 a fondului funciar (zákon č. 18/1991 o vlastnictví pozemků, *Monitorul Oficial al României*, část I, č. 1 ze dne 5. ledna 1998), ve znění použitelném na spory v původních řízeních, zní:

„V závislosti na účelu využití se rozlišují následující typy půdy:

- a) zemědělská půda a konkrétně: produktivní zemědělská půda – orná půda, vinice, ovocné sady, révové a ovocné školky, chmelnice a morušové sady, pastviny, louky, skleníky, fóliovníky, osevy a jiné podobné struktury –, půdy s lesní vegetací, pokud nejsou součástí lesního hospodářství, zalesněné pastviny, půda zabraná budovami a zařízeními pro zemědělství a chov zvířat, zařízení

pro chov ryb a zlepšování vlastností půdy, technické a zemědělské cesty, plošiny a skladovací plochy, které slouží potřebám zemědělské produkce, a neproduktivní půda, kterou lze upravit a využívat pro zemědělskou produkci;

[...]

- c) trvale zamokřená půda, tedy menší koryta vodních toků, jezerní pánve až do maximální retenční úrovně, dno vnitrozemských mořských vod a teritoriálního moře“.

Vyhláška č. 534/2001

- 17 Normele tehnice pentru introducerea cadastrului general (Technické normy pro zavedení obecného katastru), která byla schválena Ordinul ministrului administrației publice nr. 534/2001 (vyhláška ministra pro veřejnou správu č. 534/2001) (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 744 ze dne 21. listopadu 2001), uvádí:

„7. Criterii pentru împărțirea terenurilor agricole în funcție de destinație

[...]

7.2 Pământ agricol

7.2.1 Categoriile terenurilor agricole includ terenuri agricole, [...] instalații de irigații, [...]

[...]

8. Criterii pentru clasificarea și determinarea categoriilor de utilizare a terenurilor și construcțiilor

8.1 Dispoziții generale

8.1.1 Categoriile de utilizare a terenurilor, care sunt determinate de cod, sunt unul dintre atributele parcelei. Înregistrarea categoriei de utilizare a terenurilor și a altor atribute în partea tehnică a cadastrului general este necesară [...] pentru crearea cadastrului imobilelor [...]

[...]

8.2 Criterii pentru determinarea categoriilor de utilizare a terenurilor

8.2.1 Pământ agricol (A). Această categorie include terenuri agricole, care sunt cultivate [...] și pe care sunt cultivate anual sau multi-anuale culturi, precum și culturi perene, [...]

[...]“

Mimořádné nařízení vlády č. 125/2006

- 18 Článek 5 Ordonanța de urgență a guvernului nr. 125/2006 din 21 decembrie 2006 pentru aprobarea schemelor de plăți directe și plăți naționale directe complementare, care se acordă în agricultură începând cu anul 2007, și pentru modificarea articolului 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asocieri în agricultură (mimořádné nařízení vlády č. 125/2006 ze dne 21. prosince 2006, kterým se schvalují režimy přímých plateb a doplňkových vnitrostátních přímých plateb, které jsou poskytovány v oblasti zemědělství od roku 2007, a kterým se mění článek 2 zákona

č. 36/1991 o zemědělských společnostech a jiných formách sdružování v zemědělství), (Monitorul Oficial al României, část I, č. 1043 ze dne 29. prosince 2006), ve znění použitelném pro roky 2007 až 2014, uvádí:

„1) Režim jednotné platby na plochu spočívá v poskytnutí jednotné částky na hektar, která je splatná jednou za rok a je zcela oddělena od produkce.

[...]

3) Způsobilá zemědělská plocha může spadat do následujících kategorií využití:

a) orná půda – půda obdělávaná za účelem produkce obilovin, [...]“

19 Článek 7 odst. 1 tohoto mimořádného nařízení vlády uvádí:

„Aby byla žadatelům poskytnuta platba v rámci režimů jednotné platby na plochu, musí být zapsáni v rejstříku zemědělců vedeném [APIA], předložit žádost o platbu ve stanovené lhůtě a splnit tyto obecné podmínky:

a) obdělávat zemědělskou půdu o minimální rozloze jednoho hektaru; [...]

b) ohlásit všechny zemědělské parcely;

[...]

e) udržovat celou zemědělskou plochu zemědělského podniku v dobrém zemědělském a environmentálním stavu podle vnitrostátních právních předpisů;

f) předložit dokumenty prokazující právo užívání a být schopni prokázat, že užívají půdu, které se žádost týká;

[...]“

Zákon č. 122/2014

20 Článek 3 Legea nr. 122/2014 pentru completarea Legii nr. 82/1993 privind constituirea Rezervației Biosferei „Delta Dunării“ (zákon č. 122/2014, kterým se doplňuje zákon č. 82/1993 o zřízení biosférické rezervace „Delta Dunaje“) (Monitorul Oficial al României, část I, č. 541 ze dne 22. července 2014), uvádí:

„Od 15. září 2014 nebude poskytována žádná zemědělská dotace na půdu připadající na bývalá rybochovná zařízení, která se nacházejí na území biosférické rezervace Delta Dunaje“.

Mimořádné nařízení vlády č. 3/2015

21 Ordonanța de urgență a guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură (mimořádné nařízení vlády č. 3/2015, kterým se schvalují platební režimy použitelné v oblasti zemědělství v období 2015–2020 a kterým se mění článek 2 zákona č. 36/1991 o zemědělských společnostech a jiných formách sdružování v oblasti

zemědělství), ze dne 18. března 2015 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 191 ze dne 23. března 2015, dále jen „mimořádné nařízení vlády č. 3/2015“), ve znění použitelném na jeden ze sporů v původních řízeních (C-304/19), v článku 2 uvádí:

„1. Pro účely tohoto mimořádného nařízení jsou následující pojmy definovány takto [...]

- n) zemědělská plocha: jakákoli plocha orné půdy, trvalých travních porostů a stálých pastvin nebo trvalých kultur;
- o) orná půda: půda obdělávaná za účelem produkce plodin nebo plochy, které jsou k dispozici pro produkci plodin, ale jsou ponechány ladem, bez ohledu na to, zda se nachází pod skleníky, fóliovníky nebo jiným pevným či mobilním krytem;

[...]

- r) využití půdy: užívání plochy zemědělské půdy zemědělského podniku, kterou má zemědělec k dispozici ke dni podání žádosti, pro účely zemědělské činnosti v roce podání žádosti“.

- 22 Článek 8 odst. 1 písm. n) mimořádného nařízení vlády č. 3/2015 stanoví, že aby byly zemědělcům poskytnuty přímé platby, musí při podání žádosti o jednotnou platbu nebo změn této žádosti předložit nezbytné dokumenty prokazující, že zemědělská půda, včetně ploch využívaných v ekologickém zájmu, je jim k dispozici.

Vyhláška č. 619/2015

- 23 Ordinul nr. 619/2015 ministrului agriculturii și dezvoltării rurale pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și a modului de implementare a schemelor de plăți prevăzute la art. 1 alin. (2) și (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului n° 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, precum și a condițiilor specifice de implementare pentru măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenurile agricole, prevăzute în Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (vyhláška ministra pro zemědělství a rozvoj venkova č. 619/2015, kterou se schvalují kritéria způsobilosti, zvláštní podmínky a způsoby provádění platebního režimu stanoveného v čl. 1 odst. 2 a 3 mimořádného nařízení vlády č. 3/2015, kterým se schvalují platební režimy použitelné v oblasti zemědělství v období 2015–2020, a která stanoví rovněž zvláštní podmínky provádění kompenzačních opatření pro rozvoj venkova použitelné pro zemědělskou půdu uvedenou v Národním programu rozvoje venkova 2014–2020), ve znění použitelném na jeden ze sporů v původních řízeních (C-304/19), v čl. 5 odst. 2 uvádí:

„Od roku podání žádosti 2015 jsou dokumenty prokazujícími legální užívání půdy, které musí být předloženy agentuře APIA v souladu s ustanoveními čl. 8 odst. 1 písm. n) mimořádného nařízení vlády, dokumenty týkající se:

- a) zemědělského podniku, který vykonává zemědělskou činnost: osvědčení se vyplní podle vzoru [...] a je k němu přiložena ověřená kopie stran, na kterých jsou uvedeny údaje [...] zemědělského rejstříku 2015-2019 podle vzoru [...]
- b) zemědělské půdy, která je zemědělci k dispozici: ověřené kopie vlastnického titulu nebo jiných dokumentů prokazujících vlastnické právo k půdě nebo ověřené kopie jiných dokumentů, [...] jako jsou smlouva o nájmu pozemku, koncesní smlouva [...]
- c) jednoznačné identifikace užívaných zemědělských parcel [...]

24 Článek 10 odst. 5 uvedené vyhlášky stanoví:

„Platbu nelze poskytnout na následující plochy:

[...]

o) plochy, na kterých se nacházejí rybochovná zařízení, jak jsou uvedeny v čl. 23 odst. 20 technických norem doplňujících zemědělský rejstřík pro období 2015–2019 [...]“

Spory v původních řízeních a předběžné otázky

Věc C-294/19

- 25 Piscicola Tulcea je společnost založená podle rumunského práva, jejíž hlavní činností byla v letech 2007–2014 sladkovodní akvakultura a jejíž schválené vedlejší činnosti zahrnovaly zejména pěstování obilovin.
- 26 Na základě řady koncesních smluv uzavřených s Consiliul Județean Tulcea (Krajská rada v Tulcey, Rumunsko) v letech 2004, 2005 a 2010 provozovala společnost Piscicola Tulcea rybochovná zařízení v Rusce (Rumunsko) a v Litcově (Rumunsko) na celkové ploše 1 888 hektarů (ha) nacházející se v biosférické rezervaci Delta Dunaje.
- 27 Ačkoli je v koncesních smlouvách stanoveno užívání půdy „pro chov ryb“, smluvní strany se v dodatcích ke smlouvám z let 2004 a 2005 dohodly na změně původní ceny koncese, jelikož „v rámci programů střídání plodin pro akvakulturu stanovených akvakulturní technologií nebo mimo ně [byla] půda, na které se nacházela rybochovná zařízení, užívána jako zemědělská půda“. Mimoto v dodatku ke smlouvě z roku 2010 bylo stanoveno, že společnost Piscicola Tulcea má na ploše o rozloze 570 ha provést práce související se střídáním zemědělských a akvakulturních činností za účelem mineralizace půdy.
- 28 Krajská rada Tulcea v rozhodnutí přijatém v roce 2005 rovněž společnosti Piscicola Tulcea povolila, aby pěstovala rostliny v rybochovném zařízení v Rusce.
- 29 Pro roky 2007 až 2014 podala společnost Piscicola Tulcea k APIA žádosti o platbu mimo jiné na základě režimu jednotné platby na plochu.
- 30 K těmto žádostem byly přiloženy dokumenty prokazující právo užívat plochu, které se týkala žádost o podporu, a sice koncesní smlouvy a jejich dodatky, jakož i osvědčení, které vydala administrativní jednotka, na jejímž území se půda nacházela, a ve kterém bylo uvedeno, že půda je zapsána v zemědělském rejstříku obce jako zemědělská půda.
- 31 Kontrolní zprávy vypracované v letech 2008 a 2009 Krajskou radou Tulcea potvrdily, že půda, na kterou byla udělena koncese, je užívána výhradně pro zemědělství a že žádná plocha není užívána pro chov ryb.
- 32 Pro každý z hospodářských roků 2007 až 2014 přijala APIA rozhodnutí o poskytování plateb v rámci režimů založených na ploše.
- 33 V průběhu roku 2009 provedla APIA kontrolu na místě. Zjištěné nedostatky se týkaly toho, že v roce 2007 byla nesprávně ohlášena neobdělávaná parcela, jejíž rozloha nebyla významná (80,56 ha). Pro hospodářské roky 2010 až 2014 byla před schválením žádostí o platbu provedena vizuální kontrola, která vedla k závěru, že žádosti byly úplné a platné.

- 34 Pro hospodářský rok 2015 zamítla APIA žádost o platbu podanou společností Piscicola Tulcea z důvodu, že článek 3 zákona č. 122/2014 stanoví, že od 15. září 2014 nebude poskytována žádná zemědělská dotace na půdu připadající na bývalá rybochovná zařízení, která se nacházejí na území biosférické rezervace Delta Dunaje. Curtea de Apel Constanța (Odvolací soud v Konstanci, Rumunsko), k němuž společnost Piscicola Tulcea podala opravný prostředek proti rozhodnutí příslušného soudu prvního stupně, rozhodnutím ze dne 31. října 2016, které nabylo právní moci, agentuře APIA uložil, aby poskytla platby požadované v rámci režimů podpory na plochu za hospodářský rok 2015, přičemž vycházel mimo jiné z definic pojmů „zemědělská činnost“, „zemědělské produkty“ a „orná půda“, které jsou uvedeny v nařízení č. 1307/2013.
- 35 V období od 27. října 2015 do 13. dubna 2016 ředitelství APIA pro boj proti podvodům a vnitřní kontrolu uskutečnilo kontrolu dokumentů zaměřenou na způsob, jakým byla podpora společnosti Piscicola Tulcea přiznána pro hospodářské roky 2007 až 2014. Tento kontrolní orgán na základě toho dospěl k závěru, že s ohledem na vnitrostátní právní předpisy a dokumenty předložené společností Piscicola Tulcea nesplňuje posledně uvedená podmínky pro poskytnutí dotyčných přímých plateb.
- 36 Po provedení této kontroly APIA přezkoumala žádosti o platbu podané pro hospodářské roky 2007 až 2014. Dne 23. prosince 2016 APIA vypracovala pro každý z těchto hospodářských roků protokol, ve kterém konstatovala, že společnost Piscicola Tulcea neoprávněně obdržela platby, a stanovila vyšší pohledávky státu, která plyne ze zjištěných nesrovnalostí a musí být vrácena agentuře APIA za každý hospodářský rok.
- 37 Rozsudkem ze dne 1. února 2018, vydaným v občanskoprávním řízení, Tribunalul Tulcea (soud prvního stupně v Tulcey, Rumunsko) vyhověl žalobě podané společností Piscicola Tulcea dne 15. března 2017 a napadené akty zrušil. V uvedeném rozsudku je stanoveno, že ačkoli dotyčné koncesní smlouvy výslovně uvádějí, že na půdě, na kterou byla udělena koncese, se nachází rybochovné zařízení a tato společnost je povinna ji užívat pro účely chovu ryb, nesoulad, pro který bylo nařízeno vrácení částek poskytnutých této společnosti, nebyl způsoben nedbalostí této společnosti ani úmyslným jednáním. Společnost Piscicola Tulcea naopak poskytla konkrétní a dostatečné faktické údaje umožňující úředníkům APIA ověřit podmínky pro poskytnutí dotčené podpory. Uvedený soud tedy dospěl k závěru, že se v projednávané věci uplatní ustanovení unijního práva, která vylučují vrácení plateb provedených v důsledku pochybení orgánů, zejména čl. 80 odst. 3 nařízení č. 1122/2009.
- 38 Dne 29. března 2018 podala APIA k Curtea de Apel Constanța (Odvolací soud v Konstanci) opravný prostředek, kterým se domáhala, aby byl napadený rozsudek změněn v plném rozsahu a žaloba podaná společností Piscicola Tulcea zamítnuta.
- 39 Předkládající soud se táže, zda za účelem ověření nároku zemědělce na podpůrná opatření vázaná na plochu musí vnitrostátní soud zohlednit pouze skutečné užívání ploch zemědělcem, nebo naopak vzít v úvahu charakteristiky ploch uvedené v zápisech v katastru nemovitostí nebo v dokumentech, kterými zemědělec prokázal právo užívat půdu, na kterou se vztahuje žádost o platbu, jakož i soulad užívání půdy s těmito charakteristikami.
- 40 Za těchto podmínek se Curtea de Apel Constanța (Odvolací soud v Konstanci) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být ustanovení článku 2 a čl. 34 odst. 2 nařízení [...] č. 73/2009 [...] a ustanovení článku 2 nařízení [...] č. 1120/2009 [...] vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, vylučuje zemědělce z platebních nároků z důvodu, že rybochovná zařízení využívaná jako orná půda nepředstavují ‚zemědělskou plochu‘ ve smyslu článku 2 nařízení č. 1120/2009, a nejsou tedy považována za půdu, na kterou lze poskytnout podporu, v souladu s čl. 34 odst. 2 nařízení č. 73/2009?“

Věc C-304/19

- 41 Ira Invest je společnost založená podle rumunského práva, jejíž hlavní činností je akvakultura a vedlejší činností zejména pěstování obilovin, luskovin, olejnin, rýže a zeleniny, jakož i podpůrné pěstitelské činnosti.
- 42 Tato společnost v žádosti o jednotnou platbu, kterou podala k APIA, uvedla pro účely podpory za rok 2016 všechny užívané zemědělské parcely, tedy 757,04 ha.
- 43 Společnost Ira Invest k této žádosti připojila koncesní smlouvu z 18. března 2002, kterou uzavřela s Krajskou radou Tulcea a na základě které byla jakožto koncesionářka oprávněna užívat půdu o celkové rozloze 1 344 ha pro účely chovu ryb.
- 44 Společnost Ira Invest rovněž předložila dodatek k uvedené koncesní smlouvě ze dne 15. května 2014, ve kterém se smluvní strany dohodly, že koncesionář uskuteční práce související se střídáním zemědělských a akvakulturních činností za účelem mineralizace půdy, pokud jde o půdu určenou k chovu ryb o rozloze 950 ha. V tomto dodatku je upřesněno, že střídání zemědělských a akvakulturních činností spočívá v dočasném pozastavení činností akvakultury za účelem zajištění obnovení úrodnosti půdy prostřednictvím pěstování obilovin nebo průmyslových rostlin.
- 45 Rozhodnutím ze dne 27. března 2017 odmítla APIA vyhovět dotyčné žádosti o jednotnou platbu z důvodu, že v systému není uveden žádný dokument, který by měl povahu osvědčení v souladu se zemědělským rejstříkem, zejména žádný dokument prokazující legální užívání půdy v souladu s čl. 5 odst. 2 vyhlášky č. 619/2015.
- 46 Společnost Ira Invest podala proti tomuto správnímu rozhodnutí předběžnou stížnost a mimo jiné tvrdila, že odůvodnění zamítnutí její žádosti, které vycházelo z absence osvědčení v souladu se zemědělským rejstříkem, je protiprávní. V tomto ohledu uvedla, že čl. 5 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 619/2015 není v souladu s čl. 8 odst. 1 písm. n) mimořádného nařízení vlády č. 3/2015, které je normativním aktem vyšší právní síly přijatým podle nařízení č. 1307/2013 a ve kterém není nikde stanoveno předložení osvědčení, ale je pouze vyžadováno, aby bylo prokázáno užívání dotyčné zemědělské půdy.
- 47 Rozhodnutím ze dne 8. května 2017 APIA informovala společnost Ira Invest, že posledně uvedená ke spisu týkajícímu se žádosti o platbu za hospodářský rok 2016 nepřipojila žádný dokument prokazující její postavení aktivního zemědělce. Toto rozhodnutí odkazuje na čl. 8 odst. 1 písm. n) mimořádného nařízení vlády č. 3/2015, který se týká povinnosti zemědělce poskytnout při podání žádosti o jednotnou platbu nezbytné dokumenty prokazující, že má zemědělskou půdu k dispozici, včetně osvědčení v souladu se zápisy v zemědělském rejstříku, které se týká roku, pro který byla žádost podána.
- 48 Rozsudkem ze dne 27. února 2018 Tribunalul Tulcea (Soud prvního stupně v Tulcey) zamítl žalobu společnosti Ira Invest znějící na zrušení napadených správních aktů jako neopodstatněnou. Uvedený soud rozhodl, že zamítavé rozhodnutí je založeno na absenci osvědčení v souladu se zeměpisným rejstříkem na základě článku 5 vyhlášky č. 619/2015 a na nepředložení důkazu, že je tato společnost aktivním zemědělcem. Vzhledem k tomu, že v rumunském právu dochází ke změně využívání půdy stanoveným postupem, který společnost Ira Invest nedodržela, pouhé užívání půdy k zemědělským účelům po určitou dobu neumožňuje, aby byla tato půda považována za hektary, na které lze poskytnout podporu, jelikož pouhá vůle koncesionáře nemůže dotyčný podnik zabývající se chovem ryb přeměnit na zemědělský podnik.
- 49 Ira Invest podala k předkládajícímu soudu, kterým je Curtea de Apel Constanța (Odvolací soud v Konstanci), dne 29. března 2018 opravný prostředek proti uvedenému rozsudku. V rámci daného řízení Ira Invest v podstatě tvrdila, že s ohledem na nařízení č. 1307/2013 není důležitá kategorie

užívání půdy, ale pouze užívání půdy k zemědělským účelům. Na základě tohoto nařízení je tudíž irelevantní skutečnost, že půda spadá do té či oné kategorie užívání, jelikož během kalendářního roku je tato půda obdělávána za účelem sklizně zemědělských produktů.

- 50 Podle předkládajícího soudu spočívají zvláštní okolnosti projednávané věci v tom, že žalobkyně v původním řízení užívá pro zemědělské účely půdu, která je v administrativních záznamech zapsána jako půda spadající do jiné kategorie užívání a která je tak výslovně vyloučena z nároku na finanční podporu na základě vnitrostátního práva. Podle předkládajícího soudu tedy vyvstává zejména otázka výkladu čl. 32 odst. 2 nařízení č. 1307/2013, pokud jde o definici „způsobilého hektaru“, která odkazuje na jakoukoli zemědělskou plochu zemědělského podniku.
- 51 Předkládající soud má však pochybnosti, pokud jde v projednávané situaci o uplatnění judikatury vycházející z rozsudku ze dne 2. července 2015, Wree (C-422/13, EU:C:2015:438), a rozsudku ze dne 2. července 2015, Demmer (C-684/13, EU:C:2015:439), ve kterých Soudní dvůr rozhodl, že aby mohla být na plochu dotčenou ve věci v původním řízení poskytnuta dotyčná podpora, musí jít o zemědělskou plochu, musí být využívána zemědělcem k zemědělské činnosti nebo musí být převážně využívána k zemědělské činnosti, pokud je souběžně využívána k jinému účelu.
- 52 Za těchto podmínek se Curtea de Apel Constanța (Odvolací soud v Konstanci) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být ustanovení čl. 4 odst. 1 písm. b), c), e) a f), článek 10, čl. 21 odst. 1 a čl. 32 odst. 1 až 5 nařízení č. 1307/2013 vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, vylučuje zemědělce z platebních nároků z důvodu, že půda, na které se nacházejí rybochovná zařízení a která je užívána jako orná půda, nepředstavuje ‚zemědělskou plochu‘ ve smyslu článku 4 uvedeného nařízení[?]“

Řízení před Soudním dvorem

- 53 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 12. června 2019 byly věci C-294/19 a C-304/19 spojeny pro účely písemné části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

K předběžným otázkám

- 54 Pokud jde o věc C-294/19, je třeba úvodem poznamenat, že relevantním obdobím týkajícím se skutkových okolností ve věci v původním řízení je období od roku 2007 do roku 2014 a že v období od roku 2007 do 31. prosince 2008 bylo použitelné nařízení č. 1782/2003 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. července 2015, Demmer, C-684/13, EU:C:2015:439, body 49 a 50).
- 55 Soudní dvůr však rozhodl, že pojem „hektar, na který lze poskytnout podporu“, jak je definován v čl. 34 odst. 2 písm. a) nařízení č. 73/2009, je stejný jako pojem „hektar, na který lze poskytnout podporu“ ve smyslu čl. 44 odst. 2 nařízení č. 1782/2003, a že tedy výklad prvního z těchto ustanovení platí rovněž pro druhé ustanovení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. července 2015, Demmer, C-684/13, EU:C:2015:439, body 52 a 53).
- 56 Ve věci C-294/19 proto postačuje přezkoumat položenou otázku ve vztahu k čl. 34 odst. 2 písm. a) a čl. 2 písm. h) nařízení č. 73/2009 pro celé období od roku 2007 do roku 2014.

- 57 Z toho plyne, že podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 2 písm. h) a čl. 34 odst. 2 nařízení č. 73/2009, jakož i čl. 4 odst. 1 písm. e) a čl. 32 odst. 2 nařízení č. 1307/2013 musí být vykládány v tom smyslu, že plochy, které jsou ve vnitrostátním právu klasifikovány jako plochy určené pro chov ryb, ale jsou nebo byly skutečně užívány k zemědělským účelům, jsou zemědělskými plochami.
- 58 Jak je upřesněno v čl. 34 odst. 2 písm. a) nařízení č. 73/2009 a v čl. 32 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1307/2013, pojmem „hektar, na který lze poskytnout podporu“, se rozumí jakákoli zemědělská plocha zemědělského podniku, která je využívána k zemědělské činnosti, nebo pokud je plocha využívána rovněž k nezemědělské činnosti, která je převážně využívána k zemědělské činnosti.
- 59 Pojmem „zemědělská plocha“, jak je definován v čl. 2 písm. h) nařízení č. 73/2009 a v čl. 4 odst. 1 písm. e) nařízení č. 1307/2013, se rozumí zejména „jakákoli plocha orné půdy“.
- 60 Ve věcech v původních řízeních z předkládacích rozhodnutí vyplývá, že dotyčné plochy jsou sice v katastru nemovitostí zapsány jako rybochovná zařízení, avšak v rámci prací souvisejících se střídáním zemědělských a akvakulturních činností byly využívány jako orná půda k získání zemědělských produktů.
- 61 „Orná půda“ je v čl. 2 písm. a) nařízení č. 1120/2009 definována zejména jako půda obdělávaná za účelem produkce plodin nebo udržovaná v dobrém zemědělském a environmentálním stavu. V článku 4 odst. 1 písm. f) nařízení č. 1307/2013 je orná půda definována mimo jiné jako půda obdělávaná za účelem produkce plodin nebo plochy, které jsou k dispozici pro rostlinnou výrobu, ale jsou ponechány ladem.
- 62 Podle ustálené judikatury však platí, že kvalifikace „orné půdy“, a v důsledku toho kvalifikace „zemědělské plochy“ ve smyslu uvedených ustanovení závisí na skutečném využití dotčené půdy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. října 2010, Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, bod 37; rozsudek ze dne 2. července 2015, Wree, C-422/13, EU:C:2015:438, bod 36, a rozsudek ze dne 2. července 2015, Demmer, C-684/13, EU:C:2015:439, bod 56).
- 63 Z toho plyne, že plocha musí být kvalifikována jako „zemědělská“, pokud je skutečně užívána jako „orná půda“ ve smyslu ustanovení připomenutých v bodě 61 tohoto rozsudku (obdobně viz rozsudek ze dne 14. října 2010, Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, bod 37), a že tato kvalifikace nemůže být zpochybněna pouhou okolností, že taková plocha byla užívána jako orná půda v rozporu s vnitrostátními ustanoveními týkajícími se členění pozemků.
- 64 Mimoto je třeba připomenout, že aby mohla být na plochy dotčené v původních řízeních poskytnuta podpora, musí jít o zemědělské plochy, musí být využívány zemědělcem k zemědělské činnosti nebo musí být převážně využívány k zemědělské činnosti, pokud jsou souběžně využívány k jinému účelu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. července 2015, Demmer, C-684/13, EU:C:2015:439, bod 54).
- 65 Nic to nemění na tom, že jak v podstatě uvedla Komise v písemném vyjádření a jak vyplývá z bodu 3 odůvodnění nařízení č. 73/2009, z bodů 53 a 54 odůvodnění nařízení č. 1306/2013 a z bodu 4 odůvodnění nařízení č. 1307/2013, příslušným vnitrostátním orgánům přísluší určit, zda příjemce splnil požadavky podmíněnosti, a v případě nesplnění těchto požadavků uplatnit případné správní sankce, které mohou spočívat ve snížení výše dotyčné podpory nebo ve vyloučení z této podpory.
- 66 S ohledem na výše uvedené je třeba na položené otázky odpovědět, že čl. 2 písm. h) a čl. 34 odst. 2 nařízení č. 73/2009, jakož i čl. 4 odst. 1 písm. e) a čl. 32 odst. 2 nařízení č. 1307/2013 musí být vykládány v tom smyslu, že plochy, které jsou ve vnitrostátním právu klasifikovány jako plochy určené pro chov ryb, ale jsou nebo byly skutečně užívány k zemědělským účelům, jsou zemědělskými plochami.

K nákladům řízení

- ⁶⁷ Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

Článek 2 písm. h) a čl. 34 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 ze dne 19. ledna 2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a zrušuje nařízení (ES) č. 1782/2003, jakož i čl. 4 odst. 1 písm. e) a čl. 32 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009, musí být vykládány v tom smyslu, že plochy, které jsou ve vnitrostátním právu klasifikovány jako plochy určené pro chov ryb, ale jsou nebo byly skutečně užívány k zemědělským účelům, jsou zemědělskými plochami.

Podpisy